07/11/2020

“Οι Αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ”

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού

Του Μητροπολίτου Καισαριανής, Βύρωνος και Υμηττού κ. Δανιήλ

Πρώτοι από όλα τα δημιουργήματα κατά την διδασκαλία της Εκκλησίας μας δημιουργήθηκαν οι Άγγελοι εκ του μηδενός από τον Θεό «Γιατί τα πάντα δι᾽ αυτού ήρθαν στην ύπαρξη, όσα στον ουρανό κι όσα στη γη, τα ορατά και τα αόρατα, θρόνοι και κυριότητες αρχές και εξουσίες, ο,τι υπάρχει είναι πλασμένο δι᾽ αυτού και αυτόν έχει σκοπό του» (Προς Κολοσσαείς α΄, 16)

Κατά τον άγιο Γρηγόριο τον Θεολόγο: «Επειδή όμως δεν ήταν αυτό αρκετό στην αγαθότητα,το να κινείται μόνο με την σκέψη της, αλλά έπρεπε να διασκορπισθεί το αγαθό και να εξαπλωθεί, εις τρόπον ώστε να γίνουν περισσότερα τα ευεργετούμενα (διότι αυτό αποτελεί απόδειξη της απείρου αγαθότητας), κατ’ αρχήν μεν δημιουργεί με την σκέψη τους αγγέλους και τις ουράνιες δυνάμεις. Και η σκέψη της γίνεται έργο το οποίο συμπληρώνεται από τον Λόγο και ολοκληρώνεται από το Πνεύμα. Και έτσι δημιουργήθηκαν δεύτερες λαμπρότητες,

υπηρέτες της πρώτης λαμπρότητας, τις οποίες πρέπει να θεωρήσουμε είτε νοερά πνεύματα, είτε πυρ κατά κάποιο τρόπο άυλο και ασώματο, είτε ως κάποια άλλη φύση, η οποία ταιριάζει όσο το δυνατόν περισσότερο προς τα λεχθέντα» (Λόγος 38 «Εις τα Θεοφάνεια, δηλαδή την Γέννησιν του Σωτήρος» § 9 Migne P.G. 36, 320).

Το όνομα Άγγελος είναι δηλωτικό όχι της ουσίας, αλλά της ιδιότητας και διακονίας του, διότι αναγγέλλει στους ανθρώπους το θέλημα του Θεού. Κατά τον άγιο Ιωάννη τον Δαμασκηνό, άγγελος είναι: «Ουσία νοερή, αεικίνητη, αυτεξούσια, ασώματη, λειτουργός του Θεού, που έχει λάβει την αθανασία στην φύση κατά χάρη (Έκδοσις Ακριβής Ορθοδόξου Πίστεως, ΙΙ, Γ΄. Migne P.G. 94, 865)

Οι Άγγελοι κατατάσσονται σε εννέα τάγματα κατά ανοδική κλίμακα, από τους κατώτερους στους ανώτερους ως εξής: Άγγελοι, Αρχάγγελοι, Αρχαί, Εξουσίαι, Δυνάμεις, Κυριότητες, Θρόνοι, Χερουβείμ, Σεραφείμ. Έργο των αγαθών Αγγέλων είναι αφ’ ενός μεν η δοξολογία του Θεού και η διακονία στην διακυβέρνηση του κόσμου και η όλη εκπλήρωση του θείου θελήματος, αφ’ ετέρου δε η προστασία των ανθρώπων και η χρησιμοποίησή τους από τον Θεό «για να υπηρετούν εκείνους που πρόκειται να κληρονομήσουν την αιώνια ζωή (Προς Εβραίους α΄, 14)

Οι Αρχάγγελοι Μιχαήλ και Γαβριήλ

Αν ρίξουμε ένα βλέμμα στην Παλαιά και στην Καινή Διαθήκη, θα παρακολουθήσουμε με θαυμασμό την πορεία των δύο Αρχαγγέλων Μιχαήλ και Γαβριήλ. Από τα πρώτα χρόνια της Δημιουργίας αυτοί πρωτοστατούν στη χαριτόβρυτη Εδέμ, φυλάσσοντας τις πύλες του Παραδείσου με το πλήθος των Αγγέλων, που ασίγητα υμνούν την Τρισήλιο Θεότητα. Ο Αρχάγγελος Μιχαήλ εμφανίζεται ως ο δυνατός, ο άρχων πολεμιστής και διώκτης παντός κακού, που κατά την επανάσταση του Εωσφόρου αναφωνεί προς τα εννέα τάγματα των Αγγέλων το βροντερό: «Στώμεν καλώς», που σήμαινε την υποταγή στον μέγα Κυβερνήτη του Απείρου. Ο ίδιος στέλλεται στον Αβραάμ, εντολοδόχος στη θυσία του Ισαάκ, και κρατά το χέρι του πατέρα, καθώς ετοιμάζεται να βυθίσει το μαχαίρι στον τράχηλο του παιδιού του. Σώζει τον Λωτ και την οικογένειά του από το πυρ των Σοδόμων, λυτρώνει τον πατριάρχη Ιακώβ από τα δολοφονικά χέρια του Ησαύ. Προπορεύεται ως οδηγός και προστάτης στον λαό του Ισραήλ κατά την απελευθέρωσή του από την αιχμαλωσία των Αιγυπτίων και με τη στήλη του πυρός και της νεφέλης διευκολύνει την οδοιπορία του στην έρημο. Στον Ιησού του Ναυή, όταν τον ερωτά ποιος είναι, απαντά με αληθινή μεγαλοπρέπεια: « Εγώ Αρχιστράτηγος Κυρίου νυνί παραγέγονα». Σε κάθε καμπή της βιβλικής ιστορίας διαφαίνεται η παρουσία του. Εμψυχώνει τον Γεδεών και τον Δανιήλ, όταν μπροστά σε υπέρτερους εχθρούς στέκουν αδύναμοι. Όπως τ’ όνομά του συμβολίζει την δύναμη του Θεού, έτσι και η παρουσία του χαρίζει νικηφόρα τρόπαια κατά των

εναντίων και χαλυβδώνει την ψυχή στον αγώνα κατά του κακού. Είναι εκείνος, που, καθώς πιστεύει ο λαός μας, στέκει στην επιθανάτια κλίνη του ανθρώπου, για να οδηγήσει την ψυχή του προς τον κόσμο της αιωνιότητος.

Δίπλα του, αν αυτός είναι ο Αρχιστράτηγος πολεμιστής με την πύρινη ρομφαία, ισότιμος στέκει ο πανεύμορφος Αρχάγγελος της χαράς του Ευαγγελισμού. Ο θαυμαστός Γαβριήλ, που τ' όνομά του σημαίνει «άνθρωπος του Θεού». Πολλές ευεργεσίες πρόσφερε στην ανθρωπότητα. Στην Παλαιά Διαθήκη φανερώνεται στο όραμα του Δανιήλ κι' ακόμα προλέγει στον ίδιο τη γέννηση του Χριστού ύστερα από τετρακόσια ενενήντα χρόνια (εβδομήκοντα εβδομάδας ετών). Τον βλέπομε ιδιαίτερα να πρωτοστατεί στην Καινή Διαθήκη, όταν φέρνει το μήνυμα της χαράς στον πρεσβύτη Ζαχαρία, αναγγέλλοντάς του τη γέννηση του Προδρόμου. Παίρνοντας μέρος στο μυστήριο της ενσάρκου οικονομίας του Θεού, διασχίζει τα γαλάζια πλάτη και κατεβαίνει στη Ναζαρέτ και προσφέρει τον χαιρετισμό των Ουρανών στην αγνή Μαρία, φέρνοντας και το μεγάλο μήνυμα της σωτηρίας με την γέννηση του Κυρίου.

Για τούτο τον Αρχάγγελο ένας ιερός υμνογράφος λέει πως, φτάνοντας στη στέγη της Παρθένου, στάθηκε με απορία, διαλογιζόμενος πως να χαιρετίση την Κόρη και με ποια λόγια να ευαγγελισθεί το μέγα μυστήριο. Ξάφνου τινάζοντας τα λευκά φτερά του προχωρεί και λέγει :

«Χαίρε κεχαριτωμένη Μαρία, ο Κύριος μετά σου !»

8 Νοεμβρίου 2017